

ÚČINNOST INTERVENČNÍ METODY O.T.A. U KLIENTŮ S PAS V MLADŠÍM ŠKOLNÍM VĚKU

CO JE METODA O.T.A.?

O.T.A. je intervenční metoda, která se zaměřuje na způsob práce s dětmi, které vykazují chování spojené s poruchou autistického spektra (PAS). Metoda má za cíl být dobře mířenou rehabilitací, která změní vnímání a utlumí symptomatické projevy poruchy. Výhodou této metody je to, že byla vyvinuta tak, aby ji mohl provádět samotný rodič – při nácviku tak není nutná přítomnost odborníka a zároveň pak rodiče mají prostor cvičit s dětmi mnohokrát za den. Samotná práce na základě této metody je založena především na sdílení emocí a snaze změnit díky intervencím chování dítěte – je využit behaviorální trénink. Intervenční metoda O.T.A. vychází z evidence-based metody videotréninku pozitivních interakcí (VTI). Metoda vznikla na základě longitudinální studie provedené na PedF UK.

JAK VYUŽITÍ METODY O.T.A. VYPADÁ?

Rodič provádí s dítětem krátké cvičení, které opakuje 20-30x za den, za účelem posilování jednoduchých interakcí rodič–dítě (někdy terapeut–dítě), které jsou běžně v rodinách přítomné, ale které u dítěte s autismem mizí/chybí. Tímto nácvikem metoda podporuje naučení nových způsobů chování a tím i vznik synapsí v oblastech mozku, které se u autismu nevyvíjí.

LONGITUDINÁLNÍ STUDIE

- O.T.A. vznikla na základě longitudinální studie trvající 5 let (2011-2016).
- Do výsledků studie bylo zařazeno 16 dětí (do výzkumu bylo původně zapojeno více rodin, ale některé byly vzhledem k zařazení i jiného způsobu terapie ze studie vyřazeny).
- Věk účastníků byl 17-30 měsíců při vstupu do výzkumu.
- Cílem práce bylo prokázat, zda je možné pozitivně ovlivnit vývoj dítěte s autismem bez využití intenzivní terapie vedené profesionálem.
- Průběh studie spočíval v každodenní intenzivní práci rodičů s dítětem a průběžném koučování rodičů o využívání metody.
- Výsledky studie ukazují, že uvedená intervenční metoda je pro dané účely efektivní, neboť v rámci účastníků studie 38 % (6 dětí) z klinického obrazu autismu vystoupilo, 25 % (4 děti) nadále spadalo do klinického obrazu vývojové dysfázie, 31 % (5 dětí) spadalo do obrazu PAS, hraničního typu, s výrazným zlepšením v mnoha sledovaných oblastech. Pouze 1 dítě zůstalo i nadále plně v klinickém obrazu PAS.

PŮLROČNÍ VÝZKUM INTENZIVNÍ TERAPIE OTA

- Do výzkumu bylo zařazeno 10 dětí.
- Věk účastníků byl 3-7 let – byly vybrány starší děti z důvodu zcela jasné symptomatiky PAS.
- Účastníci absolvovali 24 lekcí intenzivní rehabilitační péče metodou O.T.A.
- Jedna lekce se skládá ze 4 výukových hodin (tzn. 1 lekce = 4 x 45 min - tato délka se ukázala jako optimální vzhledem k programu a intenzitě práce, i s přihlédnutím k věku a schopnosti soustředění).
- U každého dítěte se pracovalo s jiným typem problematického chování, neboť to je u dětí s PAS často různorodé (příkladem je sebeobsluha, klidová činnost, vztek atd.).
- V průměru došlo ke zlepšení měřeného problémového chování o 70,5 % za 24 terapií.

HLAVNÍ PŘÍNOSY O.T.A.	HLAVNÍ KRITIKA O.T.A.
Posun ve vývoji pacientů při využívání metody	Stále velmi malý vzorek
Pediatrické zapojení	U vzorku je riziko výskytu komorbidit, které v době výzkumu není zjištěna a následně však může ovlivnit účinky O.T.A.
Zapojení rodiče → posílení vztahu rodič - dítě	Absence kontrolní skupiny
Nízké náklady - nízká časová dotace terapeuta	Nevíme, jakým typem PAS děti disponují (nízkofunkční, středněfunkční, vysokofunkční)
Pokrok ve zkoumání léčby PAS	Neexistující přesná metodika, standardizace.
Posílení problematické sociálně-komunikační oblasti u pacientů s PAS	S každou rodinou pracuje jiný terapeut a odlišná je i práce rodičů.

ZDROJE

Matějček, Z. (2008). *Co děti nejvíc potřebují*. Praha: Portál

Straussová, R. (2016). *Stimulace sdílené pozornosti u dětí s pozitivním screeningem autismu ve věku 17-30 měsíců za využití metody VTI*. Disertační práce. Praha: PedF UK, katedra speciální pedagogiky. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/164374>

Straussová, R. (2018). Přednosti včasného screeningu rizika autismu, rehabilitace prostřednictvím tréninku rodičů a raná intervence O.T.A. u dětí s PAS. *Česká a slovenská psychiatrie*, 114(3), 106-116.

Straussová, R. (2017). *Screening PAS u batolat, intervenční metoda O.T.A. u dětí raného věku v rodině, představení práce O.T.A. u dětí s PAS v předškolním věku*. Příspěvek prezentovaný na konferenci pracovníků v rané péči ČR, září 2017, Olomouc, ČR. Dostupné z: <https://1url.cz/gMoVV>

Straussová, R. (2017). Metoda rané intervence u batolat O.T.A. [online]. In Soft-zs.cz. Společnost rodinných a systemických terapeutů. [cit. 2018-12-04]. Dostupné z: <https://1url.cz/oMoV0>

Thorová, K. (2012). *Poruchy autistického spektra: dětský autismus, atypický autismus, Aspergerův syndrom, dezintegrační porucha* (Vyd. 2). Praha: Portál.